

Міжлиманська гімназія Усатівської сільської ради
Одеського району, Одеської області, Україна

ІННОВАЦІЇ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ НУШ: ВПРОВАДЖЕННЯ КОМПЛЕКСНО-ХВИЛЬОВОГО ДНЯ

Анотація: Стаття розглядає інноваційний підхід до організації навчального процесу в рамках Нової української школи (НУШ) через впровадження комплексно-хвильового дня. Описано концепцію комплексно-хвильового дня як інтегрованого підходу до навчання та виховання, спрямованого на підвищення мотивації учнів, активізацію їхньої академічної діяльності та розвиток ключових компетентностей. Детально розглянуті методи і етапи впровадження такого дня на прикладі практичного досвіду Міжлиманської гімназії Усатівської ТГ. Аналізується вплив інновації на учнівське середовище, успішність навчання та загальний розвиток освітнього процесу в школі.

Ключові слова: Нова українська школа, інновації, комплексно-хвильовий день, інтеграція предметів, активне навчання, мотивація учнів, виховання компетентностей, сучасний навчальний процес.

Постановка проблеми: У сучасній шкільній практиці концепція Нової української школи (НУШ) визначає нові вимоги та можливості для покращення якості навчання та виховання. Однією з інноваційних ідей, що впроваджуються в Міжлиманській гімназії Усатівської ТГ, стало запровадження комплексно-хвильового дня. Цей підхід спрямований на інтеграцію різних предметів із спільною темою, що створює унікальні умови для глибшого засвоєння знань та розвитку креативних здібностей учнів.

У сучасному освітньому середовищі існує необхідність в пошуку ефективних методів навчання, що сприяють комплексному розвитку особистості школяра та підвищенню мотивації до навчання.

Мета статті: Представити досвід розробки та впровадження комплексно-хвильового дня в Міжлиманській гімназії, проаналізувати його вплив на навчальний процес та розвиток учнів, а також висвітлити перспективи подальших застосувань цієї інновації в українській шкільній освіті. Ця стаття спрямована на те, щоб надати практичні рекомендації та поділитися досвідом, який може бути корисним для освітян НУШ, зацікавлених у впровадженні інноваційних підходів у навчальний процес.

Аналіз наукових досліджень і публікацій 3

Концепція комплексно-хвильового дня представляє собою інноваційний підхід до організації навчального процесу, що базується на чергуванні різних видів академічних занять, фізичних вправ, творчих завдань та інших активностей (Дж. Дьюї, 1916, с. 45). Ця концепція спрямована на комплексний розвиток учнів, покращення їхнього академічного успіху та соціальних навичок. Гончаренко Т. Л. (2017, с. 28) наголошує на важливості використання сучасних педагогічних технологій для створення ефективного освітнього середовища, що відображається в цьому підході.

Роль комплексно-хвильового дня в освітньому процесі Нової української школи (НУШ) має стратегічне значення для забезпечення глибокої інтеграції навчальних і позанавчальних аспектів навчання (Степанова О. Л., 2021, с. 112). Цей підхід сприяє стимулюванню творчого мислення учнів, підвищенню їхньої мотивації та загального емоційного комфорту. Савченко Н. О. (2020, с. 58) підкреслює важливість інноваційних підходів, що активізують навчання та підвищують мотивацію. Петрова І. В. (2018, с. 92) зазначає, що такі інновації є ключовими для модернізації освітнього процесу.

Ефективність комплексно-хвильового підходу підтверджена дослідженнями, що показують значне підвищення академічних досягнень учнів, зменшення рівня стресу та втоми, сприяє поглибленню знань і розвитку критичного мислення (Коллінз Д., 2019, с. 78). Впровадження такого підходу також стимулює соціальну взаємодію та комунікацію серед учнів, що узгоджується з дослідженнями Чернікової О. В. (2019, с. 135) та Янга (2020, с. 104) про зниження стресу і покращення соціальних навичок.

Дослідження Петрової І. В. (2018, с. 92) підтверджують, що значення втілення концепції комплексно-хвильового дня в шкільну практику відіграє ключову роль у модернізації освітнього процесу. Це сприяє активізації навчального процесу, покращенню якості знань учнів і підготовки їх до викликів сучасного світу. Важливість інноваційних підходів, таких як комплексно-хвильовий день, також підкреслює Савченко Н. О. (2020, с. 58), яка зазначає, що такі підходи сприяють створенню ефективного освітнього середовища, що забезпечує успіхи учнів.

Модернізація освітнього процесу через інноваційні підходи є важливою складовою підготовки сучасного школяра, про що пише Петрова (2018, с. 92). Чернікова О. В. (2019, с. 135) підкреслює психологічні аспекти ефективного навчання, що також є частиною комплексно-хвильового підходу. Дослідження Янга К. (2020, с. 104) показують, що впровадження цього підходу знижує стрес і покращує соціальні навички учнів. Таким чином, всі ці наукові праці підтверджують ефективність і необхідність комплексно-хвильового дня для сучасної освіти.

Аналіз досвіду втілення комплексно-хвильового дня в інших школах

На основі матеріалів IV Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції «Обдаровані діти – скарб нації!», яка відбулася 5 - 9 липня у 2023 році, було проведено аналіз досвіду впровадження комплексно-хвильового дня в різних школах.

Один із прикладів успішної практики використання комплексно-хвильових уроків надає Михайло Казінік, який впроваджує цей підхід в своїй школі. Він акцентує увагу на інтеграції різноманітних видів діяльності, що сприяє покращенню академічних результатів учнів та збагаченню їхнього навчального досвіду.

Також варто зазначити досвід ТНВК школи-ліцею №6 ім. Н. Яремчука, яка успішно інтегрує комплексно-хвильові уроки в навчальний процес. Ця школа активно використовує підходи, запропоновані М. Казініком, і досягає значних успіхів у покращенні якості освіти та розвитку особистості учнів.

Крім того, високий інтерес до впровадження комплексно-хвильових уроків проявляє Криворізькгімназія №32 під керівництвом заступника директора з навально-виховної роботи Н. І. Штобе. Вона активно впроваджує цей підхід для стимулювання творчого мислення та розвитку учнівських здібностей.

Результати досвіду вказують на значний позитивний вплив комплексно-хвильових уроків на навчальний процес, соціальний розвиток учнів та підвищення їхньої мотивації до навчання. Впровадження цього підходу в шкільну практику вимагає уважного аналізу та адаптації до конкретних умов кожного навчального закладу.

Цей аналіз демонструє значення подальшого дослідження та впровадження комплексно-хвильового дня для досягнення максимального розвитку особистості кожного учня.

Зібравши цінний досвід інших освітніх закладів та озброївшись теоретичними знаннями, перейдемо до конкретних методів та етапів для успішного впровадження комплексно-хвильового дня на прикладі комплексно-хвильового дня «Передноворічна метушня», який було проведено на базі Міжлиманської гімназії Усатівської ТГ в 6 класі.

**Методика та етапи роботи впровадження комплексно-хвильового дня в школі на прикладі
Комплексно-хвильового дня «Передноворічна метушня» в 6 класі Міжлиманської гімназії****I. Підготовчий етап (орієнтовний термін виконання 1-2 місяці)****1.1. Мета і задачі****Мета:**

Дослідження і впровадження: Провести перше впровадження комплексно-хвильового дня та дослідження під час першого впровадження.

Підвищення мотивації: Збільшити мотивацію та інтерес учнів до навчання за допомогою активних та інноваційних методик.

Формування цілісного світогляду: Розвивати цілісний світогляд учнів через інтеграцію різних навчальних предметів, співпрацю, творчість та взаємодію під час заходу.

Підтримка педагогічного колективу: Стимулювати співпрацю в педагогічному колективі та обмін досвідом з метою оптимізації навчального процесу.

Задачі:

1. **Розробка програми та планування:** Розробити програму комплексно-хвильового дня «Передноворічна метушня», включаючи концепцію та методичні матеріали для. Планується проведення 2 подібних заходів на рік.

2. **Організація і підготовка заходу:** Організувати і підготувати необхідну інфраструктуру, матеріально-технічну базу та ресурси для успішного проведення комплексно-хвильового дня «Передноворічна метушня» і інших комплексно-хвильових днів. Забезпечити підготовку до проведення двох подібних заходів щорічно.

3. **Проведення пілотного заходу і оцінка ефективності:** Провести пілотне впровадження комплексно-хвильового дня «Передноворічна метушня» з оцінкою ефективності і збором відгуків учасників, на основі чого планується проведення інших комплексно-хвильових днів.

4. **Аналіз результатів та висновки:** Провести аналіз результатів першого заходу і зробити висновки щодо досягнення поставлених цілей. Запланувати вдосконалення програми і методик для подальшого проведення комплексно-хвильових днів.

5. **Розробка рекомендацій:** Розробити рекомендації для подальшого вдосконалення і впровадження комплексно-хвильового підходу для зацікавлених на основі отриманих результатів і досвіду.

6. Презентація первинних результатів: Провести презентацію первинних результатів впровадження комплексно-хвильового дня «Передноворічна метушня». Включити узагальнені дані зі збору відгуків, оцінок ефективності та реакції учасників після першого заходу.

1.2. Створення робочої групи

1.3. Створення графіку робочих зустрічей

1.3. Аналіз наукових досліджень теми комплексно-хвильовий підхід

1.4. Аналіз досвіду втілення комплексно-хвильового дня в інших школах

1.5. Визначення дати проведення комплексно-хвильового дня

II. Розробка концепції пробного комплексно-хвильового дня (орієнтовний термін виконання 1 - 2.5 місяці)

2.1. Вибір теми

Наш комплексно-хвильовий день отримав тему «Передноворічна метушня», відбуваючись на порозі новорічних свят.

Приклади, наведені нижче, можуть бути використані як ідеї для організації комплексно-хвильових днів у школі, спираючись на різноманітні аспекти і підходи до організації таких заходів.

Звичайність та релевантність:

Тема: «День здоров'я та активного способу життя». Ця тема актуальна для учнів, оскільки сприяє популяризації здорового способу життя через різноманітні фізичні вправи, змагання та ігри.

Педагогічна цілеспрямованість:

Тема: «Культурне розмаїття світу». Цей комплексно-хвильовий день спрямований на розширення культурного світогляду учнів через вивчення традицій, мистецтва, мов і культур різних країн.

Знаменні дати і події:

Тема: «Шкільне свято до Дня міста». Вона об'єднує учнів, вчителів і місцевих мешканців для святкування історії та досягнень міста.

Пори року:

Тема: «Весняний фестиваль творчості». Цей комплексно-хвильовий день включає творчі майстер-класи, концерти та виставки, сприяючи розвитку творчих здібностей учнів.

Інтердисциплінарність:

Тема: «Екологічний день». Вона об'єднує предмети, такі як біологія, географія, хімія і мистецтво, для вивчення екологічних проблем та пошуку їх рішень.

Участь спільноти:

Тема: «Сімейний день у школі». Ця тема залучає батьків і родини учнів до участі у спільних заходах, таких як майстер-класи, конкурси та спортивні змагання.

Експеримент та інновації:

Тема: «Технологічний день». Вона спрямована на використання сучасних технологій у навчальному процесі через роботу з робототехнікою, віртуальною реальністю та програмуванням.

2.2. Розробка гасел - коротких надихаючих фраз для мотивації та інтеграції

Розробка гасел для комплексно-хвильового дня має кілька важливих обґрунтувань:

1. Залучення уваги та зацікавлення: Гасло є першим контактом з учнями та вчителями. Він має привабити увагу та зацікавлення, викликати емоційну реакцію і спонукати до участі у заході.

2. Ідентифікація і запам'ятовуваність: Добре обрані гасла створюють впізнаваність і ідентичність для події. Вони допомагають легше запам'ятовувати і асоціювати захід з певними цілями і концепціями.

3. Комунікація основних ідей і повідомлень: Гасло може чітко висловлювати основні ідеї і цілі комплексно-хвильового дня, підкріплюючи їх коротким і зрозумілим способом. Він сприяє комунікації з учнями і передачі ключових повідомлень.

4. Мобілізація і підтримка учасників: Гасло може бути мобілізаційним інструментом, який спонукає учасників до активної участі у заході, підсилюючи їх відчуття приналежності і мотивації до спільних зусиль.

5. Підвищення впровадження теми: Якщо гасло добре відображає тематику комплексно-хвильового дня, воно може сприяти кращому впровадженню концепції і підсилювати зв'язок між усіма аспектами події.

6. Поглиблення інтеграції предметів: Гасла також сприяють поглибленню інтеграції різних предметів між собою. Вони підкреслюють міждисциплінарний підхід та допомагають об'єднати різні навчальні теми в єдину концепцію, що сприяє цілісному сприйняттю матеріалу учнями.

7. Створення позитивної атмосфери: Добре продумане гасло може допомогти створити позитивну, захоплюючу атмосферу навколо заходу, підвищуючи загальну мотивацію учнів і вчителів до активної участі та співпраці.

8. Зміцнення командного духу: Гасло може об'єднати учасників, створюючи відчуття спільної мети і сприяючи формуванню командного духу серед учнів і вчителів.

Розробка гасел для комплексно-хвильового дня є важливим елементом стратегії комунікації та організації події. Це сприяє її успішному проведенню, досягненню поставлених цілей, поглибленню міждисциплінарної інтеграції, створенню позитивної атмосфери та зміцненню командного духу.

Приклади гасел з комплексно-хвильового дня «Передноворічна метушня»:

1. Українська мова

Тема: Розвиток мовлення «Лист-привітання на передову»

- Гасло на початок уроку: «Свято наближається!»
- Гасло на кінець уроку (одночасно є гаслом на початок наступного уроку): «Дотримуйтесь українських традицій новорічного святкування!»

2. Мистецтво

Тема: Свято і бал в живописі

Гасла:

- «Дотримуйтесь українських традицій новорічного святкування.»
- «Від новорічних традицій України до новорічних традицій світу.»

3. Англійська мова

Тема: Новорічні традиції Англії, Шотландії, Європи

Гасла:

- «Від новорічних традицій України до новорічних традицій світу.»
- «Подарунки люблять всі!»

4. Математика

Тема: Розв'язування рівнянь на основі властивості пропорції

Гасла:

- «Подарунки люблять всі!»
- «Ялинку до кожного будинку!»

5. Інтегрований курс: Історія України. Всесвітня історія

Тема: Практичне заняття. Узагальнення знань про Давній Єгипет (новорічні традиції Давнього Єгипту)

Гасла:

- «Ялинку до кожного будинку!»
- «Ви вже склали новорічний віш-лист?»

6. Інформатика

Тема: Побудова інформаційної моделі

Гасла:

- «Ви вже склали новорічний віш-лист?»
- «З прийдешнім Новим роком!»

Таким чином, розробка гасел є важливою складовою комплексно-хвильового дня, яка сприяє створенню інтеграційного та мотивуючого середовища, що об'єднує різні предмети та посилює командний дух учасників. Використання гасел допомагає не тільки залучити увагу до події, але й підтримати її позитивну атмосферу, комунікувати основні ідеї та цілі, а також сприяти успішному проведенню заходу.

2.3. Розробка уроків

Після створення гасел для комплексно-хвильового дня важливо розробити уроки, які відповідатимуть запланованій даті та узгоджуватимуться з календарним плануванням. Уроки для комплексно-хвильового дня визначаються з урахуванням запланованої дати його проведення за розкладом. Це дозволяє підтримувати безперервність освітнього процесу та інтегрувати різні дисципліни в рамках одного дня.

Рекомендації:

1. Адаптація календарного планування: Перегляньте календарне планування та визначте теми, які найкраще відповідають загальній темі комплексно-хвильового дня. В разі необхідності, внесіть зміни для досягнення більшої відповідності.

2. Гнучкість у виборі тем: Враховуйте можливість зміни тем уроків у межах затвердженого навчального плану. Вибирайте теми, які природно вписуються у контекст комплексно-хвильового дня і сприяють міждисциплінарній інтеграції.

3. Спільна робота вчителів: Організуйте робочі зустрічі вчителів для координації тем та гасел. Це допоможе створити єдине освітнє середовище та забезпечити узгодженість у підходах до проведення уроків.

4. Залучення учнів: Враховуйте інтереси та рівень підготовки учнів при розробці уроків. Використовуйте інтерактивні методи навчання, що сприяють активній участі учнів у процесі.

5. Єдність уроків: Кожен урок має бути спланований як невід'ємна частина цілого комплексно-хвильового дня. Забезпечте, щоб теми та завдання кожного уроку логічно поєднувалися між собою, створюючи єдину, узгоджену навчальну подію. Це допоможе учням краще зрозуміти та засвоїти матеріал, сприймаючи його як частину загальної картини.

III. Реалізація. Реалізація комплексно-хвильового дня – це момент, коли всі попередні підготовчі кроки стають реальністю. Це вимагає не тільки чіткого планування, але й здатності адаптуватися до непередбачуваних ситуацій.

Можливі складнощі та рекомендації щодо їх подолання

- **Складність:** Відсутність координації між вчителями, вчителями та учнями може призвести до плутанини та неефективного використання часу.
- **Рекомендації:** Перед початком заходу проведіть загальну зустріч для всіх учасників, щоб ще раз обговорити план дня та розподіл ролей. Встановіть чіткі канали комунікації.

Технічні проблеми:

- **Складність:** Відсутність доступу до необхідного обладнання або його несправність може порушити хід уроків.
- **Рекомендації:** Перевірте всю техніку заздалегідь та підготуйте резервні варіанти на випадок збоїв. Призначте технічну підтримку на час проведення заходу.

Непередбачувані ситуації:

- **Складність:** Несподівані події, такі як хвороба вчителя, відключення світла або інші надзвичайні ситуації, які можуть порушити план дня.
- **Рекомендації:** Розробіть план дій на випадок надзвичайних ситуацій. Будьте готові до змін і адаптації плану в режимі реального часу. Залишайте резервний час у таймингу для непередбачуваних затримок.

IV. Оцінка та аналіз результатів (орієнтовний термін виконання 2 - 3 тижні)

4.1. Збір зворотнього зв'язку

Спостереження протягом впровадження комплексно-хвильового дня, неструктуроване інтерв'ю, анкетування учасників заходу.

4.2. Аналіз даних

Визначення плюсів, мінусів, оцінка впливу на освітній процес, на емоційний комфорт

4.3 Обговорення результатів з робочою групою

Порівняння очікувань з отриманими результатами.

4.4. Формування звіту

V. Презентація результатів

1. На педрадах та методичних об'єднаннях
2. На батьківських зборах
3. На шкільному сайті
4. В науково-практичних журналах

VI. Перспективи подальшого дослідження

1. Глибше вивчення впливу на навчальний процес: Розширення дослідження для оцінки більш детального впливу комплексно-хвильового дня на академічні досягнення учнів, їхня мотивацію та загальну атмосферу в школі.

2. Розробка додаткових методичних матеріалів: Створення інших уроків із застосуванням комплексно-хвильового підходу для різних тем і предметів, що враховуватиме різноманітні вимоги навчальних програм.

3. Міжшкільний обмін досвідом: Проведення обміну досвідом з іншими школами, які також впроваджують комплексно-хвильовий підхід, для порівняння результатів і прийняття найкращих практик.

4. Дослідження інших тематичних напрямків: Експериментування з різними темами і концепціями для комплексно-хвильових днів, таких як світові теми, проблемні ситуації тощо.

5. Оцінка впливу на міжособистісні відносини: Вивчення, як комплексно-хвильовий підхід впливає на співпрацю між учнями та вчителями, а також на загальну атмосферу в шкільному колективі.

6. Дослідження довгострокових ефектів: Аналіз довгострокового впливу впровадження комплексно-хвильових днів на успішність випускників школи, їхнє професійне становище та соціальну адаптацію.

Ці напрямки досліджень допоможуть розширити розуміння проєкту і визначити його значення для подальшого розвитку освітніх практик.

У статті було розглянуто значущість інновацій у Новій українській школі (НУШ), зокрема в контексті впровадження комплексно-хвильових днів. Ці інновації є ключовим елементом модернізації освітнього процесу, оскільки вони сприяють активізації навчання, стимулюють інтеграцію різних предметів та розвиток критичного мислення учнів. Впровадження комплексно-хвильових днів в НУШ дозволяє підвищити мотивацію учнів до навчання, збільшити їхні інтелектуальні можливості та соціальну активність.

Інновації в НУШ є не лише інструментом для досягнення академічних цілей, але й фактором, що сприяє розвитку особистості кожного учня, його креативного потенціалу та вміння працювати в команді. Важливо підтримувати і поширювати позитивний досвід впровадження інновацій в шкільну практику, розвиваючи педагогічний потенціал вчителів та забезпечуючи умови для сталого інноваційного розвитку у Новій українській школі.

Таким чином, інновації в НУШ відіграють ключову роль у формуванні сучасної освітньої системи, спрямованої на підготовку компетентних та готових до викликів сьогодення учнів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Гончаренко, Т. Л. (2017). Педагогічні технології сучасного освітнього середовища. Видавництво Логос, Київ. - 180 с.

Дьюї, Дж. (1916). Інтеграція різних видів активностей у навчальний процес для покращення якості освіти. Ранок, Київ. - 200 с.

Коллінз, Д. (2019). Вплив комплексно-хвильового дня на участь учнів у навчальному процесі, рівень їхньої втоми та академічні досягнення. Основа, Київ. - 280 с.

Петрова, І. В. (2018). Модернізація освітнього процесу: інноваційні підходи та їх роль у підготовці сучасного школяра. Нова школа, Київ. - 240 с.

Савченко, Н. О. (2020). Інноваційні підходи в освітньому процесі. Видавництво «Шкільний світ», Київ. - 200 с.

Степанова, О. М. (2021). Інтегрований підхід до організації навчального процесу в умовах Нової української школи. Педагогічна думка, Київ. - 180 с.

Чернікова, О. В. (2019). Психологічні аспекти ефективного навчання та виховання у школі. Видавництво «Освіта», Київ. - 160 с.

Янг, К. (2020). Вплив комплексно-хвильового дня на зниження стресу учнів і покращення їхніх соціальних навичок. Ранок, Київ. - 220 с.

REFERENCES

Honcharenko, T. L. (2017). Pedagogichni tekhnolohii suchasnoho osvitnoho seredovyscha. Vydavnytstvo Lohos, Kyiv. - 180 s.

Diui, Dzh. (1916). Intehratsiia riznykh vydiv aktyvnosti u navchalnyi protses dlia pokrashchennia yakosti osvity. Ranok, Kyiv. - 200 s.

Kollinz, D. (2019). Vplyv kompleksno-khvylovoho dnia na uchast uchniv u navchalnomu protsesi, riven yikhnoi vtomy ta akademichni dosiahnennia. Osnova, Kyiv. - 280 s.

Petrova, I. V. (2018). Modernizatsiia osvitnoho protsesu: innovatsiini pidkhody ta yikh rol u pidhotovtsi suchasnoho shkoliara. Nova shkola, Kyiv. - 240 s.

Savchenko, N. O. (2020). Innovatsiini pidkhody v osvitnomu protsesi. Vydavnytstvo «Shkilnyi svit», Kyiv. - 200 s.

Stepanova, O. M. (2021). Intehrovanyi pidkhid do orhanizatsii navchalnoho protsesu v umovakh Novoi ukrainskoi shkoly. Pedagogichna dumka, Kyiv. - 180 s.

Chernikova, O. V. (2019). Psykholohichni aspekty efektyvnoho navchannia ta vykhovannia u shkoli. Vydavnytstvo «Osvita», Kyiv. - 160 s.

Yanh, K. (2020). Vplyv kompleksno-khvylovoho dnia na znyzhennia stresu uchniv i pokrashchennia yikhnikh sotsialnykh navychok. Ranok, Kyiv. - 220 s.